

Robert Kantor

ZAPOMNIANY SYNOD Z 1938 ROKU.
PRZEBIEG I TREŚĆ STATUTÓW II SYNODU DIECEZJI TARNOWSKIEJ

Streszczenie

Wydarzenie soborowe to na ogół wielki namysł ludzki nad problemami doktrynalnymi i nad praktykami, które Kościół powinien uwzględnić w swojej misji. Rolę analogiczną do soborów powszechnych na poziomie regionalnym i lokalnym odgrywają synody plenarne, metropolitalne, diecezjalne. Szczególną rolę należy przypisać synodom diecezjalnym, ponieważ wyrastają one z potrzeb konkretnego Kościoła partykularnego, a przez formułowane propozycje dyscyplinarne, pastoralne i duchowe, najbardziej wyraźnie kształtują rzeczywistość eklezjalną, docierając do bardzo podstawowych środowisk kościelnych i społecznych. Każdy synod posiada swoje specyficzne znaczenie w dziejach diecezji, a jego oddziaływanie na pewno nie wyczerpuje się tylko w literze sformułowanych propozycji.

W 1938 r. mijało dziesięć lat od Pierwszego Synodu, i zgodnie z zaleceniami Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1917 r., Biskup był zobligowany do zwołania II Synodu Diecezji Tarnowskiej. Nie był to jedyny motyw, gdyż w 1936 r. odbył się Pierwszy Polski Synod Plenarny. W związku z tym wydarzeniem czymś naturalnym było, aby dostosować prawo diecezjalne do uchwał tegoż Synodu.

Temat artykułu został sformułowany następująco: „Zapomniany Synod z 1938 roku. Przebieg i treść statutów II Synodu Diecezji Tarnowskiej”. Dlaczego zapomniany? Dotychczas w diecezji odbyły się cztery synody. Wszelkie opracowania na temat ustawodawstwa synodalnego w diecezji tarnowskiej opierały się tylko i wyłącznie na trzech synodach. Przy omawianiu drugiego Synodu często pojawiała się lakoniczne stwierdzenie, iż „statuty tego synodu zaginęły”. Zabrakło badań nad rekonstrukcją statutów tego Synodu. Celem niniejszego opracowania jest zaprezentowanie czytelnikowi motywów zwołania, przebiegu i głównej problematyki podejmowanej podczas II Synodu Diecezji Tarnowskiej.

Słowa kluczowe: bp Franciszek Lisowski; historia diecezji tarnowskiej; prawo partykularne; synod

THE FORGOTTEN SYNOD OF 1938. THE COURSE AND CONTENT
OF THE STATUTES OF THE 2ND SYNOD OF THE DIOCESE OF TARNÓW

Summary

A council is in general a great human reflection on doctrinal problems and on practices that the Church should incorporate in its mission. At a regional and local level, plenary synods, provincial synods and diocesan synods play an analogous role to ecumenical councils. A special role should be assigned to the diocesan synods because they stem from the needs of a concrete particular Church and by means of formulated disciplinary, pastoral and spiritual proposals, they are instrumental in shaping the ecclesial reality, reaching the very basic Church and social environments. Each synod has its own specific meaning in the history of a given diocese and its impact most definitely is not exhausted only in the letter of formulated proposals.

In 1938, it was ten years since the first synod and, according to the directives of the Code of Canon Law, the bishop of Tarnów was obliged to convene the 2nd Synod of the Diocese of Tarnów. This was not the only motive because in 1936 the First Polish Plenary Synod was held. Therefore, it was only natural to adjust the diocesan law to the resolutions of that synod.

The subject of this article was formulated as follows: „The Forgotten Synod of 1938. The course and content of the statutes of the 2nd Synod of the Diocese of Tarnów”. Why forgotten? So far, four synods were held in our diocese. All studies on synodal legislation in the diocese of Tarnów were based exclusively on three synods. When the second synod was discussed, a laconic comment often occurred that „the statutes of this synod were lost”. There was no research on the reconstruction of that synod’s statutes. The aim of this article is to present the reader with the motives for convening, the course and main problems addressed during the 2nd Synod of the Diocese of Tarnów.

Key words: Bishop Franciszek Lisowski; history of the diocese of Tarnów; particular law; synod